

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta (HE 267/2016 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Heini Färkkilä, oikeusministeriö
- eläinlääkintöylitarkastaja Susanna Ahlström, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Erkki Arnkil, maa- ja metsätalousministeriö
- opetusneuvos Marjatta Säisä, Opetushallitus
- ylitarkastaja Taina Mikkonen, Elintarviketurvallisuusvirasto
- kotieläinasiamies Jukka Markkanen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- opetus- ja kulttuuriministeriö
- SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
- Suomen Hippos ry
- Suomen Ratsastajainliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan eläinsuojelulakia muutettavaksi siten, että lakiin lisättäisiin Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät säännökset tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän eräistä velvollisuuksista ja tuotantoeläinten hoitajien pätevyydestä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että esityksen tavoitteena on panna täytäntöön tuotantoeläinten suojelusta annetun neuvoston direktiivin (98/58/EY; jäljempänä tuotantoeläindirektiivi) liitteen 1 kohta kos-

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2017 vp

kien eläimistä huolehtivan henkilökunnan pätevyyttä ja riittävyyttä. Lisäksi lakiin otettaisiin säännös eräisiin direktiiveihin sisältyvistä vaatimuksista tuotantoeläimen omistajan tai pitäjän velvollisuudesta antaa eläinten hoitoon osallistuville henkilöille ohjeita ja opastusta eläinten asianmukaisesta hoidosta. Koska lakiin lisättäisiin edellä tarkoitettu yleinen vaatimus ohjaamisesta ja opastamisesta, lain 26 b §:ään tehtäisiin myös vastaava muutos kumoamalla sen 3 momentti.

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän eräistä velvollisuuksista ja eläinten hoitajan pätevyydestä ehdotetaan säädettäväksi lakiehdotuksen 5 a §:ssä. Säännöksen mukaan tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. Tuotantoeläinten hoitajalla on oltava eläinlaji huomioon ottaen tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen eläinten asianmukaiseksi hoitamiseksi. Eläinten omistajan tai pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta eläinten hyvinvointiin liittyvistä vaatimuksista palveluksessaan oleville, eläinten hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että säännöksessä eläinten hoitajan kelpoisuusvaatimukset on sidottu eläinlajiin, jota hoidetaan, sekä kyseisen eläinlajin hoitamiseen siten, että hoito on asianmukaista. Eläinlaji vaikuttaa merkittävästi eläinten hoitajalta vaadittaviin tietoihin ja taitoihin. Eläinten hoidolla tarkoitetaan eläimen tarpeista huolehtimista. Hoitoon liittyy esimerkiksi eläimen juotto, ruokinta, pitopaikan puhdistus ja ylläpito sekä eläimen peruskäyttäytymistarpeiden tyydyttäminen, kuten riittävä liikunta ja ruuanhakukäyttäytymisen toteutuminen. Esityksen perusteluissa on myös todettu, että koulutus- ja pätevyysvaatimukset voivat olla tiukempia silloin, kun hoitajan erityisellä osaamisella on eläinlajista tai pitomuodosta johtuen ratkaiseva vaikutus eläinten hyvinvointiin. Tämä voi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteissa, joissa eläimiä on hyvin suuria määriä suhteessa hoitajien määrään ja olosuhteiden hallinta eläinten pitkälle koneellistetussa pitopaikassa vaatii erityistä osaamista.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että termiä "riittävä" joudutaan käyttämään säännöksessä, jotta säännöksessä on joustoa ja toisaalta käytännön kokemus voidaan katsoa riittäväksi. Termillä "osaaminen" tarkoitetaan tietoja ja taitoja, joita eläinten hoidossa tarvitaan. Osaaminen on yleisluonteisempi, mutta riittävän yksilöivä termi. Selvityksessä on viitattu tieteilisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 8 §:n säännökseen. Säännöksen mukaan henkilöllä, joka tekee toimenpiteitä, hoitaa tai lopettaa eläimiä, on oltava osoitettuna riittävät tiedot ja taidot tehtävän suorittamiseksi ennen siihen ryhtymistä. Tarkempia säännöksiä henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimuksista annetaan kyseisen lain säännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunta toteaa, että myös nyt esillä olevassa laissa kelpoisuusvaatimusten tarkemmasta sisällöstä on tarkoitus säätää tarvittaessa asetuksella (5 a §:n 3 momentti). Ottaen huomioon edellä esitetty valiokunta pitää lakiin ehdotettua asetuksenantovaltuutta riittävän yksilöitynä.

Asiantuntijakuulemisessa valiokunnalle on tuotu esiin, että 5 a §:n 3 momentin valtuussäännöstä tulisi täydentää säätämällä myös ammattipätevyyden tunnustamismenettelyyn liittyvästä toimivaltaisesta viranomaisesta. Kysymys on kuitenkin lähtökohtaisesti lain tasolla säädettävästä asiasta, joka vaatii lähempää tarkastelua. Valiokunta pitääkin tarpeellisena, että sääntelyn tarvetta tältä osin selvitetään eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2017 vp

Lakiehdotuksen 5 a §:n 2 momentissa ehdotetaan määriteltäväksi tuotantoeläin. Tältä osin valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on ollut esillä erityisesti hevosen huomioon ottaminen määritelmässä. Viitaten samaansa selvitykseen valiokunta toteaa, että ehdotettu määritelmä ei rajaa millään tavalla hevosen käyttöä elintarvikkeena. Sen sijaan se selventää selkeästi hevosen asemaa suhteessa esimerkiksi täydentävien ehtojen valvontoihin. Nyt esitetty kansallinen säännös rajaa lähes kaikki Suomessa pidettävät hevoset täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnan ulkopuolelle.

Valiokunnalle toimitetun selvityksen mukaan tuotantoeläinten määritelmä vaihtelee riippuen kulloinkin kyseessä olevasta lainsäädännöstä. Määritelmän yhtenäistäminen on ollut esillä, mutta koko hallinnonalan lainsäädännön eri ulottuvuuksista johtuen on ollut vaikea tehdä yhtenäistä määritelmää. Valiokunta pitää tarpeellisena, että eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä vielä selvitetään mahdollisuuksia luoda yhtenäinen määritelmä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 267/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 17.3.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Harry Wallin sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius